

ROBNI ZAPISI

Nancy Friday
MOJ SKRIVNI VRTIČEK:
ŽENSKÉ SEKSUALNE
FANTAZIJE,
Krt, Ljubljana 1992
 (prevedel Borut Cajnko)

Fantazije anonimnih Američank in Britank, ki jih je v en sam velik vrt zasejala Nancy Friday, so postale pravecat hit letošnjega neznosno vročega poletja. Nema lokrat so razgibale še tako lenobna vzdušja po ljubljanskih lokalih. Črnci, lezbijke, nemške doge, Mike Jagger, tu-

Mojca Seliškar
PRAH IN JAGODE
Mohorjeva založba, Celovec-
Ljubljana-Dunaj 1992

V posvetilu je zajeta srž, namreč: »V soju hladne lune / najdeva pero. / Pišem ti iz rane, / a mi je toplo.« Pesmi za tiste, ki

France Pibernik
RAZMERJA V SODOBNI
SLOVENSKI DRAMATIKI
Knjižnica MGL, Ljubljana 1992

Literarni zgodovinar in publicist France Pibernik si je v slovenskem literarno-zgodovinskem prostoru v zadnjih dveh desetletjih izoblikoval razpoznavno metodološko pozicijo, nekakšno teoretsko avtopoetiko, ki na večnem bojnem polju med »pesništvo in mišljenjem«, med literaturo in teorijo, prepušča skoraj ves manevrski prostor literatom samim.

ši, posilstva, skupinski seks, masturbirajoče domorodke, incest, ekshibicionizem so zaposlovali moške debate in nekdo je celo pripomnil, da je imel ves čas občutek, da pravzaprav prebira moške fantazije. Kakorkoli že, kljub temu da je poletje mimo, pa tudi med dolgimi, deževnimi novembrskimi dnevi knjiga ne sme manjkati na vaši skrivni policički. A ne pozabite, celo veliki Freud je dejal, da je tudi cigara včasih samo cigara. (Ženja Leiler)

sanjajo ljubkost, izgubljenost in skromnost. Za angele, za zgodbe, za jagode. Za tiste, ki iščejo svoj poljub čez ocean. Za vse torej in za nikogar. Za zbiralce že na pogled očarljivih knjižic. Nič več kot to. (Rozalija Hribar)

Razmerja v sodobni slovenski dramatik v obliki pogovorov, dopisovanj in razmišljanj nadaljujejo in končujejo Pibernikovo raziskovanje velike literarnoteoretske triade lirika-epika-dramatika na Slovenskem, ki se je začelo s knjigama o poeziji (*Med tradicijo in modernizmom*, 1978 in *Med modernizmom in avantgardo*, 1981) in nadaljevalo na področju pripovedništva z izidom *Časa romana* leta 1983.

V *Razmerjih* so objavljeni krajši in daljši, teoretični in literarni, analitični in

sintetični zapisi ali pogovori dvajsetih slovenskih dramatikov, od Bratka Krefta do Emila Filipčiča. Med njimi so najizrazitejše avtopoetike razvili Matej Bor, Rudi Šeligo, Dane Zajc in Drago Jančar. Vendar *Razmerja* ostajajo fragmentarna iz dveh razlogov. V njih so predstavljeni le tisti slovenski dramski ustvarjalci, ki so sprejeli Pibernikov izziv, po drugi

strani pa je avtor sebi prepustil le vlogo urednika, v kateri je bilo njegovo pero preveč zadržano in kljub precej neraziskanemu področju slovenske dramatike ni izpisalo celovitejšega zgodovinskega pregleda ali pojasnilo sintagme »sodobna slovenska dramatika«. (Ignacija Fridl)

Nevin Birsa
PRVA SVETLOBA
CZ, Ljubljana 1992

Nova pesniška zbirka, ki na zanimiv način ohranja eno od tradicionalnih pesniških pozicij: pojmovanje poezije kot prostora, rezerviranega le za lepoto. Birsove pesmi ne sprejemajo vase ničesar trivialnega ali grdega, kar pa ne pomeni, da so artificialne ali naivne. Presenečajo z nenavadno gostoto pesniških figur: ognjemet metafor in komparacij prekrije

svet in ga interpretira, kot se fantazmam spodobi. Sicer pa, v nekaj črtah: Verz: prosti, brez rim. V kitice jih družijo predali pesniške zavesti. Jezik: precej temen, razen pri metaforah (mnogo je sijajnih). Rezultira iz občutenja lepote kako bivanjsko vprašanje? Morda, a se nam na srečo ni treba spraševati, ali je ta poezija sodobna ali ne, ampak, ali je njen zven svež in »berljiv«. Ponujamo pritrdilen odgovor. (Matija Ogrin)

Niko Grafenauer
DRAMILO
Mihelač, Ljubljana 1992

Pred nami je zbirka petdesetih epigramov, posvečenih našim političnim veljakom in njihovim zdraham. Čvrsto odmerjeni po formatu in lastnostih posameznih oseb, zadevajo natanko v tisto mesto, kjer je »nekaj gnilega v državi«. V tem ima *Dramilo* z dodelanimi konicami svojih verzov zelo suveren položaj med ostalo epigramatiko pri nas. Hkrati pa je tu vprašanje, zakaj je epigram v zadnjem času, in tudi v *Dramilu*, skoraj izključno političen. Odgovor se do neke mere ponuja iz te smeri: epigram je tisto redko orožje, ki lahko licemerstvo in

zdraharstvo javnega življenja prenese iz območja morastega doživljanja v območje smeha in ironije. S svojo satirično ostjo nas potegnejo Grafenauerjevi epigrami iz otopelega zmajevanja z glavo v tisti človeški prostor, ki je odprt za distanco, smeh, razpoložljivost. Seveda naš odnos do imenitnikov in njihovih mešetarnenj pri tem nikakor ne postane ležeren, omotičen. Rekel bi, da to branje našemu odnosu do stvarnosti da nekako »novih moči«, vetra. Za tiste, ki jih je Grafenauer vzel pod svoje šilo, bodo epigrami najbrž besnilo, za nekatere druge svarilo, za nas pa predvsem – dramilo. (Matija Ogrin)